

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 164/2018-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. apríla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva zaručeného v čl. 36 Listiny základných práv a slobôd a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a 2 a v čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tdo 8/2017 z 26. júla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. októbra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

rozhodol tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d) a ods. 3 Trestného poriadku zrušil prvostupňový rozsudok v časti výroku o zhabaní sumy 1 811 270,71 € a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku v zrušenej časti výroku uložil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie sťažovateľa zamietol.

4. Rozsudok krajského súdu sťažovateľ napadol dovolaním, a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a), b), c), e), g) a i) Trestného poriadku. Najvyšší súd však mimoriadny opravný prostriedok sťažovateľa uznesením sp. zn. 3 Tdo 8/2017 z 26. júla 2017 podľa § 381 písm. c) Trestného poriadku odmietol, pretože nezistil naplnenie dovolacích dôvodov.

5. Podľa názoru sťažovateľa v jeho trestnej veci išlo o vec obsahujúcu prvky práva Európskej únie a „*pre správne a spravodlivé rozhodnutie*“ bolo nevyhnutne potrebné posúdiť pojmy európskeho práva, predovšetkým „*inštitút zneužitia práva*“ a pojem „*prípravná fáza ekonomickej činnosti*“. Sťažovateľ v konaniach pred súdmi prvého a druhého stupňa navrhoval predložiť prejudiciálne otázky Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“), avšak tieto návrhy boli „*bez dostatočného a relevantného vysvetlenia*“ zamietnuté.

6. Sťažovateľ je presvedčený, že z odôvodnení rozhodnutí všeobecných súdov je nepochybné, že „*išlo o kľúčové pojmy, ktoré determinujú oprávnenosť uplatnenia odpočítania dane z pridanej hodnoty a teda boli kľúčové pre posúdenie, či v danej trestnej veci došlo vôbec k naplneniu znakov skutkovej podstaty trestného činu neodvedenia dane a poistného*“. Tieto pojmy boli podľa sťažovateľa „*vykladané nejednoznačne a dokonca v priamom rozpore s existujúcou judikatúrou Súdneho dvora EÚ, preto sťažovateľ opakovane žiadal o predloženie prejudiciálnych otázok SD EÚ*“. Uznáva, že posúdenie otázky, či «*v tom-ktorom konkrétnom prípade došlo k zneužitiu práva patrí do právomoci vnútroštátneho súdu, avšak je nevyhnutné pri takomto posudzovaní prihliadať na tzv. test zneužitia práva zakotvený v rozsudku SD EÚ C-255/02 „[redacted] a iní*“. To sa v predmetnej

veci nestalo.» Všeobecné súdy podľa sťažovateľa neaplikovali postup upravený Súdny dvorom na posudzovanie, či došlo alebo nedošlo k zneužitiu práva.

7. Sťažovateľ poukázal aj na „takmer totožnú“ vec vedenú Súdny dvorom pod sp. zn. C-504/10, v ktorom vyslovil, že *„prevod práv k patentu resp. k vynálezu, na ktorý ešte nebol patent udelený, je sám o sebe prípravnou fázou ekonomickej činnosti. Napriek tomu súdy... vyslovili názor, že v danom prípade údajne nedošlo ani len k prípravnej fáze ekonomickej činnosti, preto nadobudli dojem, že prevod práv sa uskutočnil len s cieľom získať daňovú výhodu. Obdobne, súdy neposudzovali, či obchodná transakcia môže mať aj iný hospodársky význam než číre získanie daňovej výhody, ako to požaduje tzv. test zneužitia práva podľa rozsudku C-255/02... pritom ak takýto význam je, už nemožno hovoriť o zneužití práva. Celkovo súdy v danej veci neaplikovali správne výklad pojmov európskeho práva, hoci v rozsudku C-504/10... SD EÚ výslovne poukázal na to, ako majú vnútroštátne súdy zneužitie práva posudzovať, ktoré okolnosti majú brať do úvahy a podobne. Toto sa nestalo.“*

8. Podľa sťažovateľa *„Všetky súdy od prvostupňového až po dovolací neustále opakujú, že vo veci sme malo ísť o akúsi umelú schému zbavenú hospodárskej reality, ale z ich rozhodnutí nemožno vyvodit', o akú schému sa má jednať, medzi kým. To, že jedna spoločnosť predá práva priemyselného vlastníctva inej spoločnosti nie je žiadnou umelou schémou.“*

9. Sťažovateľ považuje rozhodnutia všeobecných súdov vydané v jeho veci za nedostatočne odôvodnené, čo je porušením jeho práva na spravodlivý súdny proces. Tým, že sa súdy neobrátili s prejudiciálnymi otázkami na Súdny dvor, hoci posúdenie pojmov európskeho práva bolo aj podľa názoru všeobecných súdov kľúčové, dokonca aplikovali taký výklad týchto pojmov, ktorý je v rozpore s právom Európskej únie, ich odôvodnenie nemá z hľadiska ústavno-právneho požadovanú kvalitu odôvodnenia. Súdy, a teda ani najvyšší súd sa nevysporiadali dostatočným spôsobom s námietkami sťažovateľa. Záver prijatý dovolacím súdom podľa sťažovateľa nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a tak jeho rozhodnutie pôsobí ako nedostatočne odôvodnené a zmätočné.

10. Ďalším dôvodom, pre ktorý sa sťažovateľ obrátil dovolaním na najvyšší súd, bolo jeho presvedčenie o tom, že rozhodnutie o jeho vine bolo založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. K tomuto záveru dospel na základe toho, že orgány prípravného konania, ale ani súd prvého stupňa so zúčastnenou osobou vôbec nekonali. *„Zúčastnená osoba nebola poučená o svojich procesných právach... nebola jej doručená obžaloba, v ktorej sa navrhovalo zhabanie jej majetku, nebola upovedomená ani o jedinom termíne hlavného pojednávania, nebola teda na hlavnom pojednávaní ani raz prítomná, nemala možnosť sa vyjadriť k vykonaným dôkazom, ani klásť obvinenému ani svedkom či iným vypočúvaným osobám otázky, ani predniesť záverečnú reč a podobne. Doručený jej bol až rozsudok súdu prvého stupňa.“*. Sťažovateľ dodáva, že *„Všetky dôkazy, na základe ktorých bol... uznaný za vinného boli vykonané bez prítomnosti zúčastnenej osoby, ako procesnej strany, ktorá tak nemohla realizovať svoj vplyv na toto súdne konanie, pričom z povahy svojho statusu zúčastnená osoba vystupuje na strane obvineného, preto aj tieto dôkazy je nevyhnutné považovať za relatívne, ak nie aj absolútne, neúčinné. Na základe takto nezákonne vykonaných dôkazov bol sťažovateľ právoplatne odsúdený.“*.

11. Ak najvyšší súd pochybenie súdov nižšieho stupňa neodstránil, jeho záver je podľa sťažovateľa nezákonný a ústavne neudržateľný. Otázka viny a otázka oprávnenosti vyplatenia peňažnej sumy sú navzájom prepojené, a preto, ak krajský súd zrušil jeden výrok, mal zrušiť aj ten druhý. Sťažovateľ tvrdí, že dovolací súd svojím rozhodnutím v podstate spôsobil *„patovú situáciu“* spočívajúcu v tom, že okresný súd v otázke zhabania peňažných prostriedkov bude musieť rozhodnúť v súlade s tým, ako bolo rozhodnuté o otázke viny, a teda nemôže rozhodnúť inak ako zhabaním peňažných prostriedkov na bankovom účte zúčastnenej osoby.

12. V dovolaní sťažovateľ rovnako namietal porušenie jeho práva na prejednanie veci nezávislým a nestranným súdom a zásady prezumpcie neviny, a to z dôvodu, že už prvostupňový súd sa *„javil voči nemu zaujatý a prejavoval známky antipatie voči jeho osobe“*, o čom sa dozvedel zo zvukového záznamu z hlavného pojednávania konaného 2. októbra 2014, na ktorom je *„zachytený rozhovor členov... senátu, v ktorom sa znevažujúco vyjadrujú o osobe sťažovateľa, komentujú jeho zdravotný stav a vyjadrujú sa*

k veci ako takej.“. Túto námietku dovolací súd vyhodnotil tak, že v danom prípade nedošlo k takým skutočnostiam, ktoré by zakladali zaujatosť sudcu.

13. Všetky tieto okolnosti viedli sťažovateľa k jeho presvedčeniu, že najvyšší súd rozhodnutím o dovolaní zasiahol do ním označených základných práv zaručených mu ústavou a listinou a do práv zaručených dohovorom.

14. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa, [REDAKOVANÉ], na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v z. n. p., ako aj jeho práva na prerokovanie veci nezávislým a nestranným súdom, garantovaného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 36 Listiny základných práv a slobôd, jeho základné právo tzv. prezumpcie neviny garantované čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článkom 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tdo/8/2017 zo dňa 26. 07. 2017, porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tdo/8/2017 zo dňa 26. 07. 2017 sa v celom rozsahu zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi, [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], trovy právneho zastúpenia v sume 312,34 EUR..., na účet jeho právneho zástupcu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezov Ústavného súdu SR.“

II.

15. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

17. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

18. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

19. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia

označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

20. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy, základného práva na prezumpciu neviny zaručeného v čl. 50 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného v čl. 13 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo 8/2017 z 26. júla 2017, ku ktorému malo dôjsť nedostatočným vysporiadaním sa s námietkami sťažovateľa, akceptovaním podľa sťažovateľa nesprávnych záverov prijatých súdmi prvého a druhého stupňa v danej trestnej veci a zmätočnosťou a neodôvodnenosťou rozhodnutia dovolacieho súdu.

21. Sťažovateľ v petite sťažnosti síce namietal porušenie čl. 36 listiny ako celku, ale z podstaty veci, ako aj zo samotného odôvodnenia sťažnosti (pri citovaní dotknutých článkov sťažovateľ uviedol iba ods. 1 tohto článku listiny) ústavný súd ustálil, že namietaným je porušenie základného práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny.

22. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

23. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

24. Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

25. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

26. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

27. Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

28. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto Dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

29. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo všeobecnosti platí, že ústavný súd je zdržanlivý, pokiaľ ide o zásahy do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. V trestných veciach to zvyrazňujú čl. 50 ods. 1 v spojení s čl. 142 ods. 1 ústavy tým, že stanovujú všeobecné súdy ako jediné oprávnené rozhodovať o vine a treste za trestné činy (obdobne I. ÚS 429/2014). Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že mu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonosti. Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov (vrátane Trestného zákona a Trestného poriadku) s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07). Z týchto hľadísk

potom ústavný súd posudzoval rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu odvolacieho súdu.

30. V odôvodnení napadnutého uznesenia sp. zn. 3 Tdo 8/2017 z 26. júla 2017 najvyšší súd v relevantnej časti uviedol:

«K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ Trestného poriadku...

Predbežnou otázkou je skutočnosť, ktorá sama osebe nie je predmetom trestného konania, avšak jej vyriešenie je predpokladom konania a rozhodnutia vo veci samej. Súd a orgány činné v trestnom konaní posudzujú predbežné otázky samostatne; výnimkou sú len predbežné otázky týkajúce sa osobného stavu, o ktorých sa rozhoduje v občianskom súdnom konaní (odsek 2). Ak je však o predbežnej otázke právoplatné rozhodnutie súdu, Ústavného súdu Slovenskej republiky, Súdneho dvora Európskej únie alebo iného štátneho orgánu, takým rozhodnutím sú súdy a orgány činné v trestnom konaní viazané, ak nejde o posúdenie viny obvineného. To znamená, že ak o predbežnej otázke právoplatne rozhodol iný orgán, orgán činný v trestnom konaní a súd posudzujú túto otázku samostatne len vtedy, ak ide o posúdenie viny obvineného...

K námietke obvineného, že v predmetnom konaní mala byť položená prejudiciálna otázka, nakoľko išlo o prvky práva EÚ a to o výklad pojmov: zneužitie práva, prípravná fáza ekonomickej činnosti, umelý charakter plnení či daňová výhoda, najvyšší súd poznamenáva.

V danom prípade polozenie prejudiciálnej otázky nebolo nutné. V súvislosti so zneužívaním celého mechanizmu DPH (prípady, o ktorý ide aj v predmetnej veci), je nutné zdôrazniť, že Súdny dvor EÚ vo veci [REDAKOVANÉ] C-255/02 dospel k záveru, že právo európskeho spoločenstva bráni právu platiteľa dane na odpočet DPH zaplatenej na vstupe, ak plnenia predstavujúce základ tohto práva predstavujú zneužívanie systému. Z uvedených dôvodov preto preukázanie zneužitia vyžaduje, aby plnenie, napriek formálnemu dodržaniu podmienok stanovených v komunitárnom práve a vo vnútroštátnej úprave, viedli k získaniu daňovej výhody, ktorej poskytnutie by bolo v rozpore s cieľom sledovaným týmito ustanoveniami. Rovnako tak sa musí z objektívnych prvkov dospieť k záveru, že hlavným cieľom týchto plnení je získanie daňovej výhody. Je vo výlučnej právomoci vnútroštátneho súdu dokazovanie toho, či hlavným cieľom obchodovania bolo získanie len daňovej výhody.

Do úvahy sa pritom môže vziať umelý charakter obchodovania či právne, ekonomické alebo personálne prepojenie medzi podnikateľmi s plánom zníženia daňového zaťaženia. Právo na odpočet je neoddeliteľnou súčasťou celého mechanizmu DPH a nemôže byť v zásade obmedzené, pričom sa uplatňuje na celkovú výšku DPH zaťažujúcu plnenie uskutočnenej na vstupe, čo však platí iba v tom prípade, ak neexistujú podvodné okolnosti.

Zásada zneužitia práva sa môže definovať ako „zákaz výslovne umelých konštrukcií zbavených hospodárskej reality a vytvorených iba s cieľom dosiahnuť daňovú výhodu“, čo definoval Súdny dvor EÚ vo svojom rozhodnutí [REDACTED] [REDACTED] C-504/10. Z predmetného rozhodnutia vyplýva, že aj keď obchodovanie medzi dvomi či viacerými subjektmi s komoditou, ktorá podlieha DPH po formálnej stránke je v súlade so zákonom, to ešte neznamená, že nemohlo dôjsť k zneužitiu práva a tým aj k spáchaniu daňového trestného činu. Esenciálnym prvkom pre záver o neoprávnenosti práva odpočítať daň je práve zákaz zneužitia práva, čiže zákaz zneužitia mechanizmu DPH.

V predmetnej veci súd prvého stupňa vo svojom rozsudku správne poukázal na skutočnosť, že obchodné transakcie obvineného [REDACTED] nenaplnili ekonomickú zmysluplnosť a hospodársku podstatu podnikania, ale išlo iba o zneužitie schémy DPH, nakoľko spoločnosti, ktoré obvinený zastupoval nemali žiadne ekonomické zázemie, žiadnych zamestnancov, konatelia nejavili záujem o činnosť. Toto jeho konanie nebolo ničím iným, ako umelým charakterom obchodovania za zneužitia práva.

S ohľadom na uvedené je zrejmé, že polozenie prejudiciálnej otázky zo strany vnútroštátnych súdov v predmetnej veci nebolo potrebné. Z toho logicky i právne vyplýva, že vo veci obvineného [REDACTED] rozhodoval príslušný súd v zákonomnom zložení, a preto najvyšší súd túto námietku dovolateľa nemohol považovať za dôvodnú na naplnenie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ Trestného poriadku...

...nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d/

Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solery or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozs. č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen p. Turecku, rozs. č. 25585/02 z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší p. Holansku, Visser p. Holandsku, rozs. č. 26668/95 zo 14. februára 2002, A1 - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozs. č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumu odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to..., či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Takéto pochybenie súdov nižšieho stupňa dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného [REDACTED] [REDACTED] zásadným spôsobom, a teda ku takej skutočnosti, ktorá už sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku. Napriek tomu (nad rámec nevyhnutného) sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu uviedol v písomných dôvodoch dovolania obvinený [REDACTED] [REDACTED].

Z argumentov obvineného v dovolaní k týmto dovolacím dôvodom vyplýva, že tieto odôvodňuje jednou a tou istou skutočnosťou, že nebola do konania pribratá zúčastnená osoba. Táto námietka obvineného nemá súvis s porušením práva na obhajobu obvineného ako ani s dôvodom, že rozhodnutie bolo založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Zúčastnená osoba je samostatnou stranou v trestnom konaní. Faktom je, že prvostupňový súd ako aj orgány činné v trestnom konaní formálne pochybili, keď nepribrali spoločnosť [REDACTED] do konania, hoci sa rozhodovalo o zhabaní veci, t. j. peňažných prostriedkov vo výške 1.811.270,71 €, ktoré sú uložené na účte predmetnej spoločnosti, avšak toto pochybenie bolo napravené Krajským súdom v Banskej Bystrici, ktorý rozsudkom, sp. zn. 4 To/89/2015, z 27. apríla 2016, rozhodol o zrušení časti rozsudku v časti výroku o zhabaní sumy a uložil súdu prvého stupňa, aby vec

v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Najvyšší súd poukazuje na to, že do dnešného dňa nebolo Okresným súdom Banská Bystrica rozhodnuté v tejto časti, a preto zúčastnená osoba ako samostatná strana v trestnom konaní bude mať svoje práva, ktoré sú jej priznané Trestným poriadkom a ktoré môže v danom konaní uplatňovať. Irelevantná je aj námietka obvineného, že zúčastnená osoba vykonáva vplyv v trestnom konaní v prospech obvineného. Obvinený vykonával svoju obhajobu osobne ako aj prostredníctvom svojich obhajcov a fakt, že nebola do konania pribratá zúčastnená osoba opomenul až do konania na odvolacom súde, kedy spoločnosť [REDACTED] podala odvolanie a odvolací súd jej vyhovel. Na základe uvedeného dovolací súd konštatuje, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. g/ Trestného poriadku nebol naplnený.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e/ Trestného poriadku...

Nestrannosťou treba rozumieť absenciu predsudkov (zakorenených úsudkov, či názorov, ktoré nie sú založené na spoľahlivom poznaní ale na púhom predpoklade) alebo predpojatosti (subjektivismu, neobjektivismu, straníckosti). Nestrannosť je potrebné skúmať z dvoch hľadísk a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, čo znamená, že je potrebné zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. je potrebné zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkol'vek pochybnosti v danom smere.

V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu prezumuje až do predloženia dôkazu o opaku (Piersack p. Belgicko - rozsudok ESLP z 1. októbra 1982, Le Compte a ďalší p. Belgicku - rozsudok z 23. júna 1981). Objektívna nestrannosť sa posudzuje podľa vonkajších objektívnych skutočností. Platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký objektívne javiť v očiach strán. Objektívne hľadisko je založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akejkol'vek legitímnej pochybnosti o zaujatosti sudcu. Pri objektívnej nestrannosti stačí, ak sú tu okolnosti, ktoré môžu vyvolať pochybnosti o nestrannosti súdu. Podľa ESLP je potrebné „ísť ďalej než ako sa vec javí“ (looking behind appearances). Spravodlivosť nielenže má byť vykonaná, ona sa musí aj javiť, že je vykonaná (justice must not only be done, it must also be seen to be done) vid' rozsudky ESLP Delcourt p. Belgicku - zo 17. januára 1970, Saraiva De Carvalho p. Portugalsku - z r. 1994.

Sudca sa má objektívne javiť v očiach strán, že je nestranný a zároveň musí byť vylúčená akákoľvek vonkajšia oprávnená pochybnosť o jeho nestrannosti. Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či je možné usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Z tohto hľadiska preto nezáleží na subjektívnom pociťovaní sudcu a jeho nestrannosti (najmä, ak sa vyjadrí, že sa necíti zaujatým). Podstatným je existencia objektívnych skutočností, ktoré vrhajú pochybnosti na jeho nestrannosť v očiach strán a verejnosti (III.ÚS 47/05, I.ÚS 46/05).

Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že v danom prípade nedošlo k takým skutočnostiam, ktoré by zakladali zaujatosť sudcu, resp. senátu v danom prípade. Dovolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorým v predmetnej veci rozhodoval uznesením pod sp. zn. 2 Ndt/17/2015, z 25. augusta 2015 (č. 1. 2232) o neodňatí veci Okresnému súdu Banská Bystrica a na toto rozhodnutie v plnom rozsahu odkazuje. Na základe skutočnosti, že o danej námietke už bolo raz rozhodnuté s konečnou platnosťou, dovolací súd nemôže prihliadať ani na tento argument obvineného ako na opodstatnený.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku...

Tu je potrebné uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ veta za bodkočiarkou Trestného poriadku - „správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť“. Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho

konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúvanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Dovolací súd primáme zdôrazňuje, že podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku.

K námietkam obvineného, že súd hodnotil dôkazy v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ, nepoložil prejudiciálnu otázku a závery súdov nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, najvyšší súd poznamenáva, že obvinený hodnotí dôkazy a k vzhľadom vyššie uvedenému, dovolací súd nie je oprávnený hodnotiť dokazovanie, ktoré vykonali súdy nižších stupňov. To, že súdy ako súčasť škody pripočítali aj úroky za oneskorené vrátenie nadmerného odpočtu DPH, ktoré bol povinný správca dane v zmysle zákona priznať za svoje porušenie zákona je odôvodnené tým, že obvinený, ktorý konal za spoločnosť [REDACTED] si tento odpočet uplatnil nezákonne a preto úroky, ktoré boli vyplatené s nadmerným odpočtom DPH sú jeho príslušenstvom a obvinený nemá na ne žiadny zákonný nárok...».

31. Ako z citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, najvyšší súd sa všetkými, pre rozhodnutie o dovolaní sťažovateľa podstatnými právnymi, ako aj skutkovými otázkami zaoberal a dal na ne dostatočné a presvedčivé odpovede.

32. Preskúmal námietku sťažovateľa týkajúcu sa tvrdenej potreby predloženia veci Súdnemu dvoru na rozhodnutie o predbežnej otázke, avšak nestotožnil sa s jeho názorom. Z hľadiska zachovania ústavnoprávnej ochrany základných práv sťažovateľa je však podstatným, že najvyšší súd svoj názor odôvodnil, pritom jeho odôvodnenie je logické, založené na racionálnych úvahách a netrpí vnútornou rozpornosťou. Je prijateľný jeho záver o tom, že dokazovanie, či hlavným cieľom obchodovania bolo len získanie daňovej výhody patrí do výlučnej právomoci vnútroštátneho súdu. Dovolací súd sa venoval aj výkladu pojmu zneužitia práva, keď jeho definíciu prevzal z rozhodnutia Súdneho dvora, ktorým argumentoval aj sám sťažovateľ. Napokon poukázal na skutkové zistenia súdu prvého stupňa, ktoré odôvodňovali správnosť meritórneho rozhodnutia v trestnej veci sťažovateľa.

33. Pretože porušenie svojho základného práva na zákonného sudcu sťažovateľ aj pred dovolacím súdom spájal práve s nepredložením jeho trestnej veci Súdnemu dvoru, najvyšší súd odôvodnením správnosti aplikovaného postupu a rozhodnutia súdov nižšieho stupňa v tejto veci v konečnom dôsledku odpovedal aj na otázku zákonnosti sudcu.

34. Dovolací súd sa dostatočne zaoberal aj námietkou porušenia práva sťažovateľa na obhajobu a na rozhodnutie založené iba na základe zákonne vykonaných dôkazov. V tejto časti odôvodnenia poukázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a na zákonné limity možného prieskumu týchto námietok v dovolacom konaní. Opäť najvyšší súd ním prijatý záver k predstretým námietkam jasne a zrozumiteľne odôvodnil, keď v „nepribratí“ zúčastnenej osoby do konania nezistil súvis s právom sťažovateľa na jeho obhajobu. Podľa najvyššieho súdu sťažovateľovi nebolo právo na obhajobu upreté aj z dôvodu, že ho vykonával osobne, ako aj prostredníctvom obhajcov. Vysvetlil, ako je potrebné nazerať na zúčastnenú osobu v trestnom konaní, jej postavenie, a uznal aj pochybenie okresného súdu, ak s touto osobou nekonal v zmysle ustanovení Trestného poriadku, avšak zároveň uviedol, že zrušením dotknutej časti prvostupňového rozhodnutia odvolacím súdom bol daný priestor na nápravu tohto pochybenia.

35. K presvedčeniu sťažovateľa o vytvorení „patovej situácie“ napadnutým rozhodnutím dovolacieho súdu, keď okresný súd v časti konania o zhabaní veci bude viazaný rozhodnutím o vine sťažovateľa, a teda nebude mať „rozhodovaciú voľnosť“, ale bude musieť vec – finančné prostriedky – zhabať, ústavný súd poznamenáva, že táto otázka je v danej chvíli predčasná a v podstate aj hypotetická, pokiaľ nebol daný priestor súdu prvého stupňa, aby sa touto zaoberal a vysporiadal.

36. Napokon sa dovolací súd zaoberal aj sťažovateľom nastoleným problémom zaujatosti sudcov senátu súdu prvého stupňa, o ktorej vznikli u sťažovateľa pochybnosti po vypočutí si zvukového záznamu z hlavného pojednávania konaného 2. októbra 2014, keď rozhovor medzi sudcami považoval za prezumovanie jeho viny a prejavu antipatie voči nemu. Odôvodnenie svojho rozhodnutia o tejto námietke najvyšší súd oprel o judikatúru ústavného súdu, ako aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, a vyhodnotil,

že vo veci sťažovateľa nedošlo k takým skutočnostiam, ktoré by zaujatosť sudcov okresného súdu zakladali. Podstatným však je, že poukázal aj na predošlé svoje rozhodnutie v tejto veci z 25. augusta 2015, ktorým bolo rozhodnuté o neodňatí veci okresnému súdu, a teda, že o tejto otázke už bolo právoplatne rozhodnuté.

37. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľa nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov najvyššieho súdu. Nezistil, že by najvyšším súdom aplikovaný postup pri ustálení právnych záverov mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do napadnutého rozhodnutia v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Rovnako nezistil, že by posudzované uznesenie najvyššieho súdu bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou, či nedostatočne odôvodnené.

38. Vzhľadom na uvedené ústavný súd nemohol inak, iba sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

39. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ svoju argumentáciu o porušení jemu garantovaných základných práv podľa v čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 2 a čl. 13 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu odvodzuje od namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, t. j. od porušenia týmito ustanoveniami zakotvených ústavnoprávných princípov. Keďže však ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo dôjsť v takomto prípade ani k porušeniu ostatných sťažovateľom označených práv podľa ústavy a dohovoru. Vzhľadom na uvedené preto ústavný súd

pri predbežnom prerokovaní sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

40. Pretože sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jeho požiadavkami uvedenými v petite sťažnosti, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyhovením sťažnosti v časti požadovaného vyslovenia porušenia základných práv alebo slobôd (čl. 127 ods. 2 ústavy), k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2018